

korte speech NIVRA-voorzitter Jan Helderman

bijeenkomst 20 mei 2008

aanbieding wegwijzer Niet-financiële Informatie aan voorzitter CRU, de heer Ch. Aptroot

Dames en heren,

Namens het NIVRA heet ik u, en in het bijzonder de 2^e Kamerleden, graag welkom bij deze bijeenkomst.

Dit is de tweede in een reeks ontmoetingen van het accountantsberoep met het maatschappelijk verkeer. Via een reeks bijeenkomsten en debatten wil het NIVRA graag een bijdrage leveren aan financieel bewustzijn en vertrouwen in informatie. Of die nu financieel of niet-financieel van aard is.

Morgen is het Verantwoordingsdag. De dag waarop het kabinet verantwoording aflegt over het beleid van het afgelopen jaar.

Een dag opgezet als tegenhanger van Prinsjesdag. Maar waar het rondom Prinsjesdag wekenlang zoemt van proefballonnetjes en speculaties, blijft het jaar op jaar relatief stil rondom deze 'woensdag gehaktdag'.

Handig natuurlijk dat de stukken nu een paar dagen vooraf al beschikbaar worden gesteld. Maar tot nu toe zag ik vlak voor Verantwoordingsdag geen opgewonden Frits Wester op het RTL Nieuws met een stapel papier in zijn hand.

Hoe komt het dat Verantwoordingsdag nog geen echt succes wil worden? Ik las vorige week in NRC een uitspraak van Guido Enthoven, directeur van het Instituut voor Maatschappelijke Innovatie. Simpel, zegt hij: 'geen der spelers in het staatsbestuur heeft belang bij effectieve controle'. En ook: 'Kennelijk past Verantwoordingsdag niet in de Nederlandse politieke traditie.'

Ik deel niet alle suggesties die Enthoven in dat artikel doet. Maar ik ben met hem eens dat verantwoording afleggen niet de favoriete bezigheid is

van ministers, bestuurders en ambtenaren. Liever kijken ze vooruit naar nieuwe plannen, komende begrotingen en toekomstige periodes. Maar *the proof of the pudding is in the eating*, zoals de Engelsen zeggen. En dus is het van het grootste belang om terug te kijken naar de uitkomsten van het gevoerde beleid. Naar doelmatigheid, naar maatschappelijke resultaten. Naar de realisatie van zo concreet mogelijk geformuleerde doelstellingen.

Ruim drie jaar geleden, op 31 maart 2005, diende het Kamerlid Mastwijk een motie in over het adequaat kunnen voeren van het verantwoordingsdebat rondom de jaarverslagen, met behulp van een noodzakelijk normenkader. Via workshops is men bezig dat verder op te lossen.

Daarnaast heeft de minister van Financiën eind december vorig jaar voorstellen gepresenteerd voor de verbetering van de kwaliteit van het begrotings- en verantwoordingsproces. De focus ligt daarbij op politieke relevantie.

Belangrijk element is de algemene verantwoordingsbrief van de minister-president, die morgen zal worden aangeboden aan de Kamer.

Dat zijn stappen op de goede weg. Het NIVRA heeft begin dit jaar gereageerd op de voorstellen van de minister.

Natuurlijk kennen we in ons land de Algemene Rekenkamer, die de vinger aan de pols houdt ook als het gaat om de financiële informatie die vanuit de diverse departementen op ons af komt. Maar met adequate financiële verantwoording en controle alleen zijn we er niet.

Bedenk wel, dit vraagstuk speelt in de hele publieke sector. Ook lokale rekenkamers doen onderzoek naar de kwaliteit en meetbaarheid van niet-financiële verantwoordingen. Zo rapporteerde de rekenkamer Amsterdam recent dat maar net iets meer dan de helft (59%) van alle niet-financiële resultaten betrouwbaar is. Ik weet niet hoe het met u is, maar ik schrik daar van.

Veel informatie over maatschappelijke prestaties en effecten is immers niet-financieel van karakter. Gaan uw kinderen naar een school met goede onderwijskwaliteit en weinig uitval? Dat is niet-financiële informatie. En zo zijn er genoeg voorbeelden te geven.

De Algemene Rekenkamer komt morgen met een doorlichting van zes kabinetsprioriteiten in de *Staat van de Beleidsinformatie*, in navolging van de departementen.

Naarmate die informatie meer kwalitatief van aard is en verder afstaat van financiële systemen, is het moeilijker om ze te meten en daarover een oordeel te geven. Maar we praten tegelijk wel over zeer relevante zaken. Denk aan prestatie-indicatoren, over blauw op straat, over handen aan het bed in de zorgsector, over de groei van het fileprobleem, over de CO₂-uitstoot.

Dus groeit de behoefte om vast te stellen of zulke niet-financiële informatie betrouwbaar is en aan kwaliteitseisen voldoet. Rekenkamers en accountants worden door gebruikers - zoals de Tweede Kamer - steeds vaker gevraagd te helpen om niet-financiële informatie te controleren. Ons als accountants past het om daarbij de gewenste zekerheid te verschaffen.

Daarom presenteert het NIVRA vandaag een wegwijzer. Een helpende hand voor iedereen die betrokken is bij de verantwoording en assurance van niet-financiële informatie.

Veel van die informatie zit nog niet in een geautomatiseerde rapporteringsketen. Ook daar staat de ontwikkeling niet stil, mede gezien de digitalisering van die keten op basis van XBRL. Dit is ook van belang voor niet-financiële informatie en vergroot de betrouwbaarheid van die informatie.

Presenteren we daarmee vooral een aanbeveling om accountants overal bij te betrekken? Moet er een rekenmeester over uw schouder meekijken bij het opstellen van uw beleidsplan? Dat zeg ik niet, maar zeker is wel dat het vertrouwen van de samenleving in de politiek een stuk beter kan. Heldere en meetbare verantwoording van beleid helpt daarbij.

Verantwoording die gebaseerd is op betrouwbare informatie.

Accountants kunnen daarbij, eventueel in multidisciplinaire teams, een relevante rol vervullen. Desgevraagd moeten ze over die informatie een voor de gebruikers heldere uitspraak kunnen en durven doen. Deze wegwijzer zegt daar het nodige over.

Maar we zijn er nog niet! In oktober organiseert het NIVRA daarom samen met de Algemene Rekenkamer een debat met bestuurders. Voor het NIVRA wordt het de komende tijd een kernproject. Onze Accountantsdag eind november schenkt er volop aandacht aan. En we luisteren naar gebruikers. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de moties van Van Walsum en Mastwijk.

Graag wil ik hierbij het eerste exemplaar van deze wegwijzer aanbieden aan de voorzitter van de Commissie voor de Rijksuitgaven, de heer Aptroot. Ik hoop van harte dat, zoals het een wegwijzer betaamt, hiermee een goede richting wordt ingeslagen op weg naar betrouwbare niet-financiële informatie.

Meneer Aptroot, mag ik u uitnodigen deze wegwijzer in ontvangst te nemen?